

פאר מקדושים

פנינים נדירים מספרים עתיקי יומין

פרשת אחרי מות תשפ"ד

כתונת בד קודש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו, ובאבנט בד יחגור ובמצנפת בד יצנוף (טז, ד)
הגה"ק רבי אברהם אזולאי זצוק"ל כותב דבר פלא וז"ל, יש סוד גדול בלבישת בגדי בד - הוא הפשתן, כי היא תועלת גדול לחיים ולמותים לקטנים ולגדולים, שכל מת שמתלבש בבגדי פשתן לבן אפילו שמת בחו"ל, כל קטיגור מתהפך לו לסניגור.

כלל הדברים שניצל מכל דבר רוחני, חוץ מרשות הבורא שאין דבר לפניו, אבל אין שולטין עליו כל מיני נזק טבעי וגשמי, כגון מים ואש וקור וחום ואבן וברזל, וכל מיני מקרה ופגע רע. ודע כי אין מסוכן בעולם כמו כהן גדול ביום הכפורים, שהיה נכנס לפני ולפנים במקום שאין רשות למלאך ליכנס, כמו שאיתא בירושלמי (יומא פ"א ה"ה) מאי וכל אדם לא יהיה באהל מועד (ויקרא טז, ז), אפילו מי שנאמר עליו (יחזקאל א, י) ודמות פניהם פני אדם, שהם חיות המרכבה. וכדי שלא יתקנאו עליו קנאה גדולה ותחרות לקטרגו, הלכך הקב"ה שכל מצוותיו עצה טובה, צוה שיכנס בבגדי פשתן לבן, שהם מסוגלים שהקטיגור מתהפך לסניגור.

(חסד לאברהם (זולצבאך תמ"ה) מעין ד נהר נב)

***

והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי וגו', לשלח אותו לעזאזל המדברה (טז, י)
וז"ל הקדוש רבי שלמה מולכו הי"ד (מגזע אנוסי ספרד, גדל כנוצרי וחזר בתשובה נתפרסם ונתעלה מאד במדרגות הקדושה ונולם חרדו לקראתו, ועלה על המוקד על קידוש ה' במנטובה שבאיטליה בשנת רצ"ב):

אל יעלה על דעתך, שהקב"ה שהיה רצונו לכפר עוונות ישראל, היה צריך שיביאו דורון לסמאל שהוא מעשה ידיו ית'. אלא דע שכונתו ית' לאבד זכר סמאל מן העולם שהוא מקטרג כנגד ישראל, ובהיות שסמאל מושל על כחות הטומאה, נתנו לו מקנה עזים, שפעמים הרבה שדים מתלבשים בצורת עזים. והקב"ה היה מצווה שיביאו זה הקרבן לפניו ית' וכו', שיתוודו עליו כל עוונות בני ישראל, באופן שהיה שולח לו כל עונות ישראל באותו שעיר. וכשהיה סמאל רואה השעיר שהוא מהמקנה שלו, היה אוהז וכל עונות ישראל נופלים עליו, באופן שלא היה יכול לקטרג על ישראל כיון שכל עוונותם היו בו. ובוזה היה עושה הקב"ה תועלת גדול לישראל, שלא די שהיה מסיר העוונות מעליהם, אלא שהיה נותנם על סמאל כדי לטרדו מן העולם. א"כ זה השעיר שהיו נותנים לו, היה כמו סם המות תוך מרקחת טוב, שכן היו נותנים לו השעיר וסם המות בתוכו שהוא העוונות והפשעים

(ספר המפואר (קראקא ש"ל) עמוד קסח, ד"ה ועתה אנלה)

***

וכפר על הקודש מטמאות בני ישראל (טז, טז)

אמר מהר"י סג"ל (המהרי"ל) שכל ימיו פליאה בעיניו, מפני מה אנו מאריכין בפיוטים ביום כפור על שעיר הפנימי יותר מעל שעיר המשתלח, והלא הפנימי לא היה מכפר רק על טומאת מקדש וקדשיו, שנאמר וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל, ואותו עון לא נמצא האידנא דמקדש בעו"ה אינן, ושעיר המשתלח הוא המכפר על כל עבירות, שנא' והתודה עליו את כל עוונות בני ישראל. ואמר מהר"י סג"ל, דנראה לו לתרץ דכפרת המשתלח תלויה בשעיר הפנימי, דאי לא נעשה עבודת פנימי כתיקונה היתה מעכבת כפרת המשתלח, וכן איתא בהדיא בגמ' במס' יומא (ז:). נמצא כל מה שמבקשים על הפנימי, הרי הוא כדי להכשיר בו את המשתלח.

(מהרי"ל, הלכות תפילת מוסף דיה"כ, אות יח)

***

וכל אדם לא יהיה באוהל מועד (טז, יז)

במסכת יומא (ג:) איתא שהכהן גדול התפלל תפילה קצרה בבית החיצון, מאי מצלי, לא יעדי עבד שולטן מדבית יהודה. ולכאורה קשה מדוע לא אמר הכהן גדול את התפלה בלשון הקודש לא יסור שבט מיהודה (בראשית מט י').

ואמר הגר"א ז"ל היות שלא הביא עמו ספר לקודש הקדשים, לא היה יכול לאמרו בלשון הקודש, כי דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרם בעל פה (גיטין ס:). ולכן אמרו בלשון תרגום.

(ילקוט הגירסוני לרבי גרשון שטרן, בהשמות על מס' יומא)

***

ושמרתם את חוקתי וגו', אשר יעשה אותם האדם וחי בהם (יח, ה)

פירש הגאון בעל תבואות שור ז"ל אשר יעשה אותם, ר"ל שיעשה ויכרא המצוות גופן, שעל ידי הכוונה יעשה המצוות ויקנה להם חיות. וע"ז אמר (דברים יז, י) ושמרת לעשות, שיהיו נעשים על ידך ממש.

(דרשות מהר"ם בנעט, סוף דרוש ל"ז)

***

ואשה אל אחותה לא תקח (יח, יח)

מקשין הלא הראשונה שלקח נקראת אשתו והשניה נקראת אחותה, והי"ל ואחות אשתך לא תקח. ושמעתי מהרב רבי הירש ז"ל אב"ד לובלין כשהספיד גדול אחד, דאיתא בפרק ערבי פסחים (ק"ט:): דבסעודה שלעתיד לא ירצה יעקב אבינו לברך על הכוס, ויאמר להן איני מברך כי נשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידי תורה לאסרן עלי, דכתיב ואשה אל אחותה לא תקח.

ולכאורה קשה קושין למה כתיב 'ואשה אל אחותה' דהי"ל לכתוב 'ואחות אשה' לא תקח, ועוד קשה הלא התורה נכתבה לכל ישראל, ומאי קאמר שעתידי תורה לאסרן עלי.

ותירץ הרב הנ"ל, דהלא יעקב עבד ברחל ולכן היא נקראת אשתו, ולא היא אחות אשתו, וזהו שאמר יעקב עתידי תורה לאסרן עלי דוקא, שבשבילי נכתב בלשון הזה - 'ואשה אל אחותה'.

(דרוש שמואל (ויניצא תנ"ד) לרבי שמואל פייביש כ"ץ נבד הסמ"ע)

אחרי מות שני בני אהרן, בקרבנתם לפני ה' וימותו (טז, א)

שמעתי ממורי ורבי הגאון הגדול מוה"ר רבי יצחק אב"ד ור"מ דק"ק קראקא שהקשה, למה כתוב כפל לשון אחרי מות וימותו. והקדים במ"ש משם הגאון מוהר"ר משה רבי מענדל'ש מקראקא ז"ל שפירש מה שאמר דוד על יהונתן (ש"ב א כה) על במותיך חלל, דהמקובלים מקשים למה לא זכו האבות למד" רגת תנוך ואליהו להיות עולים כמלאכי השרת. ותירצו לפי שהיה לנשמתן מדרגה כל כך גבוה למי

עלה, עד שא"א היה לגוף לעלות למדרגה זו אם לא ע"י פירוד הגוף מהנפש. וז"ש דוד על יהונתן על במותיך חלל, לפי גודל במותיך ומדרגותיך לכן נע" שית חלל ולא נעשית מלאך.

ועפ"ז י"ל דהפסוק עצמו מקשה קושיא זו, להיות שמדרגת בני אהרן היתה גדולה ממשה ואהרן, כמ"ש ז"ל בפסוק ונקדש בכבודי סבור הייתי וכו', א"כ למה מתו ולא נעשו מלאכים כחונך ואליהו.

לז"א וידבר וגו' אחרי מות שני בני אהרן, וקשה למה מתו, לז"א בקרבנתם לפני ה', שמדרגת נשמתן היתה כל כך גבוהה וקרובה לה', לפיכך וימותו, שא"א היה להן לעלות עם הגוף למקום שורש הנפש שלהם, ע"כ דפח"ח.

(שבתא דריגאל (פירודא תנ"ג) לרצ"ה האטש דיין דק"ק קראקא)

רבי יצחק חריף מקראקא

הגאון האדיר רבי יצחק חריף ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק קראקא המכונה רבי יצחק שפיצקאף וגם דער הויכער רבי איציק, ניהל בקראקא בנוסף לרבנות גם ישיבה במשך חמישים שנה בתקופת הב"ח. בין תלמידיו הגדולים נודעו הג"ר אברהם ברודא ז"ל מפראג והג"ר גבריאל מניקלשבורג ז"ל. נסתלק לעולמו בהושענא רבא שנת תמ"ג, ועל מצבתו כתוב ש'עמו נסתמו מעיינות התורה'.

רבי משה ר' מענדל'ש ז"ל

הגאון האדיר רבי משה ר' מענדל'ש ז"ל היה בנו של הגאון רבי מענדל רבי אביגדור'ס ז"ל בעל באורים כבדו ה' (קראקא ש"ט) שנתפרסם בנוסח היתר עיסקה שתיקן. אחרי נישואיו כיהן כר"ם בקראקא ואח"כ היה אב"ד שידלוב ולודמיר, וכי שנפטר הגאון בעל כלי יקר בפראג נתמנה תחתיו לאב"ד בפראג, ואח"כ נתמנה לאב"ד בעיר פוזנא עד לפטירתו בשנת ת"א לפ"ק.